

*Соколов М.О.,
д.е.н., професор кафедри публічного управління та
адміністрування,
Сумський національний аграрний університет, м. Суми
Кравцов В.В.,
магістрант ОП «Адміністративний менеджмент»,
Сумський національний аграрний університет, м. Суми*

РОЗВИТОК СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В УМОВАХ ВПЛИВУ НЕГАТИВНИХ ФАКТОРІВ

Аграрний сектор нашої держави є системо утворюючий в системі національної економіки. Він основа збереження суверенітету держави - економічної, продовольчої, енергетичної та екологічної безпеки та є таким, що забезпечує розвиток соціально-економічних орієнтирів. В 2020 році українське на сільське господарство вплинуло два негативних фактора, а саме: COVID-19 та несприятливі погодні умови. Перше на що необхідно наголосити, що вище перелічені фактори неоднаково впливали на великих та дрібних сільськогосподарських виробників. Так дрібні виробники, які продавали свою продукцію на ринках, особливо фрукти, ягоди та овочі, були особливо вразливі в період карантину під час пандемії. В свою чергу виробники продукції тваринництва та її переробки швидко адаптувались до ситуації та забезпечили необхідні протиепідемічні заходи та зберегли виробництво продукції на рівні минулих періодів. Про це свідчить проведене опитування аграрних товаровиробників в листопаді - грудні 2020 р. яке стосувалося думки виробників та споживачів сільськогосподарської продукції про аграрний бізнес-клімат в Україні, яке демонструє його покращення[1]. Для оцінки бізнес-клімату був розроблений та впроваджений завдяки спільним зусиллям Німецько-українського агрополітичного діалогу (АПД) [2] та асоціації "Український клуб аграрного бізнесу" (УКАБ)[1] спеціальний показник аграрного бізнес-клімату України (АБК), який створений на базі показника оцінки німецького бізнес-клімату (ifo-Geschäftsklimaindex), що розраховується з періодичністю три рази на рік. Обстеження проводиться починаючи з 2015 року. Воно демонструє суб'єктивну оцінку чотирьохсот аграрних виробників та включає поточний стан умов їх господарювання і

перспективи розвитку на рік. Він може варіюватися між значенням мінус сто (вкрай несприятливі умови), може приймати нейтральним значення, яке дорівнює нулю, та досягати значення плюс сто (вкрай сприятливі умови).

Показник АБК розраховується за оцінкою економічного стану та за очікуваннями аграрних виробників. За результатами останнього опитування значення індексу в порівнянні з минулим зросло з 24,4 пунктів у серпні до 29,1 пунктів у листопаді. Необхідно відмітити, що відповідно до результатів цього дослідження сільськогосподарські виробники пристосувалися до роботи в умовах розповсюдження інфекції COVID-19.

Аналіз даних свідчить, що починаючи з жовтня 2020 року, зросли ціни на основні зернові культури, що дозволило українським сільськогосподарським виробникам компенсувати невеликі врожаї цього року.

Незважаючи на позитивні результати поліпшення індексу найвищими залишаються оцінки таких показників, як доступ аграрного бізнесу до зовнішнього фінансування (37,2 пункти) та забезпечення технікою і обладнанням (37,9 пунктів)[1]. Традиційно найгіршим показником залишається оцінка собівартості (-27,7 пункти), але необхідно зазначити, що з минулого опитування цей показник збільшився на 11,7 пунктів. В розрізі масштабів виробництва, майже всі категорії покращили свою оцінку індексу аграрного бізнес-клімату України. В опитуванні приймали участь також представники місцевих органів влади, які вплинули на погіршення оцінки індексу аграрного бізнес-клімату України. На період останнього опитування вона складає -12,8 пунктів проти 10,9 пунктів проти минулого, що пов'язано, в т.ч. з повільним просуванням адміністративної реформи в новостворених об'єднаних територіальних громадах. Окрема частина питань стосувалася впливу зміни клімату на розвиток бізнесу.

Більшість підприємств, які прийняли участь у опитуванні (68,5 відсотків) відзначили, що негативно впливають на бізнес зміни клімату, а в попередньому опитуванні на цей негативний вплив вказали лише 61 відсоток підприємців. [1]. Обстеження свідчить, що 5,25 відсотки вказали, що кліматичні зміни, які відбуваються в світі позитивно впливають на розвиток бізнесу, а 26,25 відсотків опитуваних зазначили, що нейтрально. Під час минулого опитування, 80 відсотків респондентів заявили, що вимушені вносити зміни в свої виробничі програми через зміну клімату.

Підсумовуючи вищенаведене можемо зробити деякі висновки. На сьогоднішній день наша країна має придатні кліматичні умови, природні та трудові ресурси для розвитку аграрного сектора економіки, але є певні проблеми в його розвитку. Істотний вплив зміни кліматичних умов перешкоджає розвитку аграрного бізнесу та впливає на виробничі показники діяльності. В даний час весь світ та наша країна знаходиться в процесі боротьби з COVID-19, розповсюдження якого негативно впливає на загальний економічний потенціал держав. Ці тенденції в сільському господарстві негативно вплинули на індивідуальних виробників продукції та розвиток торгівлі на ринках. Але незважаючи на це з'являються нові умови і концепції розвитку сільського господарства, які виникають в результаті змін в міжнародному поділі праці та світового ринку сільськогосподарської продукції, прискорюють науково-технічний прогрес, створюють нові чинники та тенденції в аграрній сфері.

Список використаних джерел:

1. Українські аграрії адаптувалися до роботи в умовах пандемії. URL: https://www.apd-ukraine.de/images/2020/AGK/ABC-08-20_UKR.pdf.
2. Німецько-український агрополітичний діалог. URL: <https://www.apd-ukraine.de/ua/>